

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Economische Zaken, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, betreffende risicobeoordeling van paardenvlees. De brief is opgenomen aan het eind van dit verslag.

De voorzitter van de commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de commissie,
Peen

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
Vragen van de leden van de VVD-fractie
Vragen van de leden van de PvdA-fractie
Vragen van leden van de D66-fractie
Vragen van leden van de ChristenUnie
Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie
- II Antwoord / Reactie van de staatssecretaris**
- III Volledige agenda**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling de risicobeoordeling gelezen. Zij hebben nog enkele vragen.

Kan de minister een nadere toelichting geven op de totstandkoming van een advies van het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (bureau)? Welke procedures worden doorlopen? De minister geeft aan adviezen van bureau altijd zeer serieus te nemen en te beoordelen mede met in achtneming van een aantal aanvullende aspecten. Kan de minister de beoordeling van dergelijke adviezen nader toelichten?

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie vragen of met het bakken van een paardenbiefstuk, waarbij het vlees rood blijft, de risico's van bacteriële besmetting zijn voorkomen?

Klopt het dat de steekproef om te controleren op fenylbutazon zeer klein is? Is het lastig om te testen op fenylbutazon? Zo nee, is de minister bereid een 100% test op paardenvlees toe te passen?

Vragen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van voorliggende brief. Zij willen de beide bewindspersonen hier nog enkele vragen over stellen.

De leden van de D66-fractie lezen dat het Bureau Risicobeoordeling adviseerde om het publiek wederom te attenderen op de risico's van het consumeren van rauw (paarden)vlees. Aan dit advies is geen gehoor gegeven, omdat de minister meende dat er reeds voldoende werd voorgelicht. Op basis van welke afwegingen is dit besluit genomen, zo vragen de leden zich af. Tevens vragen deze leden of er een afwegingskader is voor het nemen van een dergelijk besluit. Is de minister bovendien van mening, met de kennis van nu, dat die beslissing de juiste was? Hoe beoordeelt zij de verhouding tussen verschillende uitlatingen van de zijde van de regering dat er geen risico's voor de volksgezondheid waren en het advies om juist de voorlichting te intensiveren?

De leden van de D66-fractie lezen in het rapport van het Bureau Risicobeoordeling tevens dat de herkomstlanden van paarden een risicofactor kunnen zijn waar het de parasieten *Trichinella* spp. en *Toxoplasma* betreft. Deze leden vragen de minister aan te geven op welke wijze er onderscheid

gemaakt wordt tussen landen met een hoog en een laag risico en hoe die kwalificaties tot stand komen. Tevens vragen de aan het woord zijnde leden of er voor landen met een verhoogd risico een andere wijze van controleren gehanteerd wordt.

De leden van de D66-fractie vragen de minister uiteen te zetten hoe het organogram bij een (mogelijke) voedselcrisis eruit ziet.

De leden van de D66-fractie constateren dat er tussen 2009 en 2012 17 controles bij 18.000 paarden zijn uitgevoerd op het middel fenylbutazon. Zij vragen de minister te beargumenteren of dit een voldoende representatieve steekproef is en of de beleidsconclusies die aan deze resultaten verbonden zijn wel houdbaar zijn.

Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de risicobeoordeling paardenvlees. Zij hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat er afgelopen week (wederom) onrust is ontstaan over de invoer van paardenvlees uit landen als Bulgarije en Roemenië. Deze leden vragen waarom het kabinet in de brief in het geheel niet ingaat op de invoer uit deze twee landen. Klopt het dat in paardenvlees uit deze twee landen de gevaarlijke parasieten trichinella en toxoplasma relatief vaker voorkomen, zo vragen deze leden. Kan het kabinet aangeven welke maatregelen momenteel genomen worden om het toezicht op de invoer van vlees, en paardenvlees in het bijzonder, uit Bulgarije en Roemenië versterken? Hoeveel procent van de partijen paardenvlees die ingevoerd worden uit Bulgarije en Roemenië wordt gecontroleerd? Is het toezicht op de invoer uit deze twee landen in de afgelopen maanden geïntensiveerd?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen naar de intensiteit van de controles van paardenvlees op de aanwezigheid van mogelijke residuen van diergeneesmiddelen. Kan het kabinet aangeven welke percentage van de in Nederland geslachte paarden in de afgelopen vijf jaar is gecontroleerd op de aanwezigheid van mogelijke residuen van diergeneesmiddelen en parasieten?

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn verbaasd over de wijze waarop het kabinet is omgegaan met het advies van het bureau dat het aan te raden is «het publieke wederom te attenderen op de risico's van onvoldoende verhit vlees, waaronder paardenvlees, met name voor risicogroepen zoals zwangere vrouwen». Het kabinet verwijst naar het algemene advies van het Voedingscentrum, maar heeft dus blijkbaar geen specifieke actie ondernomen, terwijl ambtenaren meerdere keren hebben gewezen op de gevaren voor de volksgezondheid. Waarom heeft het kabinet (bijvoorbeeld via het Voedingscentrum) geen specifieke waarschuwing gegeven voor het eten van paardenvlees, zo vragen genoemde leden. Deze leden constateren dat er wel 50 miljoen kilogram vlees is teruggeroepen (waarvan het merendeel al was geconsumeerd), maar dat de overheid de consument blijkbaar onvoldoende informeerde over de risico's.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen het kabinet aan te geven wat de stand van zaken is met betrekking tot het al dan niet opvolgen van de aanbevelingen uit het rapport van bureau. Welke aanbevelingen zijn inmiddels opgevolgd en welke niet, zo vragen deze leden. Zijn er ook aanbevelingen die volgens het kabinet niet uitvoerbaar zijn?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen het kabinet of de herziening van de toezichtstrategie van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) (vaker en uitgebreider onderzoek naar administraties en verdachte handelsstromen) al concreet wat heeft opgeleverd.

Verder vragen deze leden naar het resultaat van de eerste bijeenkomst van de Europese werkgroep voedsel fraude die op 8 juli jl. plaatsvond. In hoeverre komt de inzet van de werkgroep overeen met de inzet van de Nederlandse Taskforce Voedselvertrouwen, zo vragen deze leden.

Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn bezorgd over de voedsel fraude waarbij paardenvlees als rundvlees is verkocht en hebben enkele vragen hierover aan het kabinet.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennis genomen van de beantwoording door de staatssecretaris van de vragen gesteld door het lid Thieme (Zaaknummer 2013Z3197). De staatssecretaris vermeldt dat ondernemers, ondanks eerdere veroordelingen op voedsel fraude, vrij zijn om bedrijfsmatige activiteiten op te pakken in bijvoorbeeld de handel van vlees. Is de staatssecretaris bereid om dit wettelijk onmogelijk te maken als met de desbetreffende fraude er risico's voor de volksgezondheid zijn?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben kennis genomen van het feit dat tussen 2009 en 2012 er circa 18.000 paarden geslacht zijn waarvan er zeventien gecontroleerd zijn op fenylbutazon. Dit is hooguit een percentage van 0.06% van het aantal geslachte paarden. Kan de staatssecretaris deze getallen bevestigen? Is de staatssecretaris van mening dat het aantal uitgevoerde controles te weinig is? Wat is het percentage van de andere diersoorten dat wordt gecontroleerd op fenylbutazon? Kan de staatssecretaris dit specificeren per diersoort? Is de staatssecretaris bereid om de controles op slachthuizen, slagers en supermarkten op te voeren?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben kennis genomen van het rapport van de bureau waarin de NVWA haar bevindingen over importvlees presenteert. Is de staatssecretaris het eens met de bevindingen van het rapport van het bureau dat paarden uit andere lidstaten en derde landen slecht worden gecontroleerd? Kan de staatssecretaris aangeven wat hier de redenen voor zijn? Kan de staatssecretaris bevestigen dat de staat van het paardenvlees samenhangt met de prevalentie van zoonose verwekkers in het land van herkomst en de slachthygiëne en postmortem keuring? Is het kabinet bereid, om naar aanleiding van deze bevindingen, herkomstaanduidingen op etiketten te verplichten? Is de staatssecretaris bereid om alle vleesleveranciers te verplichten een «schoon vlees» verklaring af te geven waarbij de juridische aansprakelijkheid meteen duidelijk geregeld wordt? Is de staatssecretaris bereid om zich in te zetten om hier ook internationaal afspraken over te maken? Is de staatssecretaris bereid om ook het importvlees te laten controleren zoals de NVWA dat geadviseerd heeft? Zo nee, kan de staatssecretaris aangeven waarom ze dit advies naast zich neerlegt?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben opgemerkt dat de NVWA tevens het advies geeft om de consument te wijzen op de risico's van paardenvlees op de volksgezondheid, in verband met toxoplasma en trichinella bij rauw vlees. In haar reactie hierop geven de bewindspersonen aan de gebruikelijke voorlichting via het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Voedingscentrum over rauw

vlees, voldoende te vinden. Kan het kabinet aangeven hoeveel Nederlanders in 2013 deze specifieke pagina's met de desbetreffende voorlichting van het RIVM en het Voedingscentrum hebben bezocht? Wat is het percentage Nederlanders wat hiermee is voorgelicht? Is het kabinet bereid om de consument extra voor te lichten over de eventuele risico's voor de volksgezondheid?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennis genomen van de herziende toezichtstrategie van de NVWA. Hierbij is aangegeven dat de NVWA meer aandacht gaat schenken aan grondstofstromen en dat de NVWA de beheersing van risico's in de algehele productieketen gaat verhogen. Kan de staatssecretaris aangeven op welke wijze de NVWA meer aandacht gaat schenken aan grondstoffenstromen? Welke mogelijke maatregelen kunnen hieruit volgen? Op welke wijze gaat de NVWA de risicobeheersing in de algehele productieketen verhogen? Neemt de NVWA ook de internationale productie mee in de risicobeheersing? Kan de staatssecretaris aangeven met hoeveel procent de bestaande risico's verminderd zal worden? Op welke wijze is de staatssecretaris van plan om de traceerbaarheid op de transportstromen van de slachtpaarden binnen en buiten Europa te verhogen?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennis genomen van reactie van Britse veehouders op het schandaal waarbij importproducten met paardenvlees als rundvlees zijn verkocht. Britse boerenbonden roepen hun landgenoten op om vooral vlees van eigen bodem te kopen.¹ De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn het met de Britse veehouders eens dat de voedselschandalen veroorzaakt worden door importvlees. Kan de staatssecretaris bevestigen dat de schandalen met paardenvlees in Nederland ook hun oorsprong vinden in importvlees? Kan de staatssecretaris bevestigen dat hiermee het vertrouwen van de consument in de Nederlandse sector gevaar loopt? Is de staatssecretaris van mening dat regionale landbouw voordelen oplevert ten aanzien van het sluiten van kringlopen, ten aanzien van de traceerbaarheid van transportstromen, ten aanzien van het dierenwelzijn? Is de staatssecretaris van mening dat regionale landbouw hiermee kan leiden tot minder voedselschandalen? Kan de staatssecretaris bevestigen dat regionale landbouw minder risico's heeft voor de volksgezondheid? Is de staatssecretaris bereid om maatregelen te nemen om regionale landbouw te stimuleren? Zo ja, welke maatregelen is de staatssecretaris bereid om te treffen? Zo nee, waarom niet?

II Antwoord / Reactie van de staatssecretaris

III Volledige agenda

Risicobeoordeling paardenvlees

2013Z14297 – Brief regering d.d. 03-07-2013, staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijksma

---

¹ Boerderij Vandaag, 19 februari 2013